

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 106 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 29: Forslag til lov om befodringsrabat til studerende ved videregående uddannelser.

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen).
(Fremsat 9/10 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Der har i en årrække været rejst kritik af, at transportudgifter mellem uddannelsessted og praktiksted for studerende på de videregående uddannelser ikke var omfattet af en økonomisk tilskudsordning på linje med, hvad der er kendt på de øvrige ungdomsuddannelser.

Det rådes der bod på med dette forslag, hvor der til studerende med lang og dyr transport ydes en rabat på indtil 500 kr. ud over de første 300 kr. til køb af månedskort til offentlige transportmidler.

Der har i debatten forud været rejst nogen kritik af, at en sådan ordning kunne medføre misbrug. Det er selvfølgelig altid uheldigt, men på dette område har vi vurderet, at en enkelt søndagsrejse i ny og næ var at foretrække frem for et omfattende kontrolsystem.

Det har for Socialdemokratiet været vigtigere at få en meget enkel og ubureaukratisk ordning, hvorfor vi også ser, at administrationen af ordningen via SU-systemet må anses for at være den mest effektive.

I Socialdemokratiet har det ydermere været et ønske, at alle uddannelsessøgende i det ordinære uddannelsessystem blev taget med i denne omgang. Her tænkes på elever på produktions-skoler og skolehjem. Disse elever er også med i den aftale, der er indgået mellem regeringen, SF og Enhedslisten, og som snarest vil blive udmøntet.

Der vil i al lovgivning altid være enkelte grupper, som føler sig dårligt behandlet, og vi er godt klar over, at denne ordning får størst betydning for studerende i områder med et veludbygget offentligt transportsystem. Men netop også i disse storbyområder er det sværest at skaffe boliger til studerende, hvorfor denne rabatordning gerne skulle medføre, at flere studerende enten bliver boende længere tid hjemme eller bosætter sig længere fra uddannelsesstederne end tidligere, da transportudgiften jo gør et stort indhug i den ikke for store SU.

I øvrigt kunne det være ønskeligt, at der blev foretaget en sammenlignende revision af alle transporttilskudsordninger i uddannelsessystemet med henblik på en egentlig ligestilling af alle uddannelsesområderne.

Socialdemokratiet støtter dette forslag og ser frem til et hurtigt udvalgsarbejde.

Derudover skal jeg, da den radikale ordfører, fru Elsebeth Gerner Nielsen, ikke er til stede i dag, meddele, at Det Radikale Venstre også tilslutter sig forslaget.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Det, der bringer mig på talerstolen, var den udtalelse, fru Anne-Marie Meldgaard kom med, da hun sagde, at man – og jeg går ud fra, at der er tale om regeringen, SF og Enhedslisten – glædede sig over, at der nu bliver lavet en ubureaukratisk ordning.

Jeg har siddet i toget fra Ringsted her til morgen og læst forslaget, og magen til bureaukrati, som dette forslag indeholder, skal man lede utrolig længe efter. Det forbigik den socialdemokratiske ordfører i fuldstændig tavshed. Jeg synes, det er stærkt at bruge ordet ubureaukratisk, og jeg kunne godt tænke mig også på et senere tidspunkt at høre, hvad ministeren mener.

Det ligner ikke den nuværende undervisningsminister at fremsætte et forslag, hvor tingene skal køre på den måde. Situationen er jo ganske enkelt den, at nu skal alle trafikelskaber og DSB til at indsende opgørelser, der skal revisionspåtegnes, og der skal det ene og det andet. Hvorfor har man – jeg ved ikke, om man må sige for pokker – dog ikke indført en ordning, så man bare gav det som et fradrag på de unges selvangivelser? Så var man ude over alt det; så var alt jo i den skønneste orden. Alle i dette land over en vis alder indgiver jo en selvangivelse til ære for landets finansminister, som også sidder her.

Magen til bureaukrati – jeg vil håbe, at vi i udvalgsarbejdet kan få ændret denne ordning, så måske hele Folketinget kunne stå bag, for jeg tror, at alle egentlig er enige om, at de studerende skal tilgodeses. Det er bare måden, de bliver det på, vi er vildt, vildt uenige om.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Nu ved jeg godt, at hr. Nødgaard spurgte undervisningsministeren, og Fremskridtspartiet sidder ikke endnu da på undervisningsposten, men jeg vil så svare hr. Nødgaard. Hr. Nødgaard ved jo udmærket, at regeringen er blevet tvunget til at fremsætte dette forslag. Og når man er tvunget til det, er det, at man en gang imellem må tælle til de her berømte 90, og det bliver nok svaret fra den socialdemokratiske ordfører.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Da vi jo alle sammen ved, hvordan dette forslag er opstået, synes jeg ikke, vi skal gå i dybden med det, men blot sige, at i Socialdemokratiet har vi ikke på noget tidspunkt ønsket at deltage, hvis der var tale om en fradragsordning.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det falder jo ikke i min lod at svare på bemærkninger fra tidligere talere, der har bedt om korte bemærkninger, men jeg vil gerne sige til hr. Jan Kørpe Christensen, at der da efter vores mening ikke er nogen, der her har tvunget regeringen til noget som helst andet end regeringen selv. Det er regeringen, der har valgt at fremsætte dette forslag, som jeg med det samme må sige at vi i Venstre ikke kan støtte.

Ikke fordi vi ikke finder det støtteværdigt som sådan, det gør vi, men på grund af måden. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at vi i Venstre er enige i, at der er en gruppe af studerende med lang afstand til deres studiested, som har et økonomisk transportproblem. Det har vi i Venstre længe gerne villet være med til at løse, også for at bryde det mønster, at unge, der påbegynder en videregående uddannelse, som regel flytter ind til de store uddannelsesbyer.

Så også af hensyn til livet i de mindre bysamfund ville der være et perspektiv i at skabe en ordning, hvor studerende kunne fradrage deres transportomkostninger på linje med lønmodtagere. Der er altså et videre perspektiv i en fradragsordning end blot lige at støtte noget trans-

port, og det er da også derfor, at forslaget om transportfradrag først var at læse i et fælles oplæg fra Venstre og Det Konservative Folkeparti omkring styrkelse af landdistrikterne.

Vi har i Venstre forsøgt at fremme et sådant forslag. Det gjorde vi senest, da vi diskuterede SU-reform i foråret 1995. Dengang havde vi de studerendes samlede økonomiske situation på dagsordenen, men da stod det klart, at der ikke var mulighed for at løse dette problem inden for den samlede SU-ramme på ca. 6 mia. kr. Det var det, der var givet i den forligskreds: at de studerendes samlede økonomiske situation skulle håndteres inden for den samlede SU-ramme.

Set i det lys er vi i Venstre mildest talt forundrede over, at undervisningsministeren kort tid efter SU-reformens ikrafttræden pludselig stiller med et 111 mio. kr.'s forslag sammen med et lille udsnit af SU-forligspartierne. Det er efter vores bedste mening i strid med ånden i SU-forliget. Her kommer man med en finansiering, der er hentet et andet sted fra, fra vin og spiritus.

Man kunne jo lidt muntert spørge, hvor meget man i virkeligheden kompenserer de studerende, når de nu skal til at betale mere for øl og spiritus, men det er nu kun en munter bemærkning.

Sandheden er, at da vi lavede SU-forlig, gav vi, og vi tog, og det gjorde vi med respekt for den samlede SU-ramme. Nu kommer der pludselig 111 mio. kr. ekstra. Jamen tingene kunne have set helt anderledes ud, dengang vi diskuterede de studerendes økonomiske situation, hvis der havde været de 111 mio. kr. mere i spil.

Hvad angår selve lovforslaget, ideen om, at man nu skal udvide den danske tilskudsjungle, noget som jeg ellers på det seneste har forstået at netop Det Radikale Venstre har sat under anklage, tilskudssamfundet, så skal det nu også udvides til at omfatte de studerende. Jeg må sige, at vi opfatter den måde, man har valgt at gøre det på, som en bøvl og uhensigtsmæssig måde.

Det anføres i bemærkningerne, og den socialdemokratiske ordfører var også inde på det, jeg citerer:

»Andre modeller for støtte til de studerendes befordringsudgifter er vurderet som mindre hensigtsmæssige af økonomiske, administrative og skattemæssige grunde.«

Det må jo altså dække over og være underforstået, at den model, man her foreslår, er uhensigtsmæssig. Det er vi ikke enige i.

Der er en række problemer. For det første er der problemet med dobbeltsubsidiering. Her kan man få tilskud til transport, der ikke har med undervisning at gøre. Bor man i København, læser i København og spiller håndbold i Helsingør, kan man købe et netkort med tilskud, når man skal til håndbold.

Der er tale om dobbeltsubsidiering i den forstand, at hvis man som ung f.eks. er bosiddende i Nordsjælland, går på universitetet i København og også har erhvervsarbejde i København, kan man altså både trække transporten fra som lønmodtager og samtidig rejse billigere, fordi man som studerende får et billigt kort. Så der er et problem med dobbeltsubsidiering.

Så er der for det andet det meget afgørende problem, at det her alene tilgodeser en bestemt transportform. Vi har et veludbygget kollektivt transportsystem, men der er stadig væk masser af unge mennesker ude i landdistrikterne, som i realiteten ikke har mulighed for at blive boende, hvis de skal anvende det kollektive system. Dem lader man fuldstændig hånt om, og det er derfor, at en fradragmodel ville være at foretrække.

For det tredje er der det problem – og jeg er spændt på at se nogle sjove eksempler på, hvordan man vil administrere det i virkeligheden – at nogle studerende skal bruge mere end ét månedskort. Hvis man krydser og skal køre med mere end ét kollektivt transportselskab, skal man købe to månedskort, og der står så i bemærkningerne, som jeg har læst, men ikke helt forstået, at når man skal beregne rabatten, skal man se alle disse månedskort under ét. Kort, der er købt i den samme dækningsperiode som det første kort, skal medindregnes, når man beregner rabatten. Det bliver spændende at se i praksis, hvordan man vil gøre det.

Så vil jeg for det fjerde og sidste pege på, at der for os at se også er det problem, at der er en række uddannelsessøgende, som ikke bliver stillet lige så godt. Det gælder alle dem, der ikke tager en uddannelse på SU, f.eks. lærlingene, som i henhold til en højesteretsdom må betale skat af deres befordringsgodtgørelse, og jeg kunne da så spørge her, om det også vil være sådan, at de studerende på SU skal betale skat af den værdi, der ligger i, at de her får et billigere månedskort end alle mulige andre.

Ud fra en samlet vurdering kan vi ikke støtte dette lovforslag, selv om vi meget gerne ville give en håndsækning til de unge, der har langt til deres uddannelsesinstitution.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det er jo rørende at høre af hr. Løkke Rasmussen, at han søreme synes, det er en helt urimelig måde, det er strikket sammen på. Det vil sige, at for Venstre er alene måden en tilstrækkelig grund til at være imod et lovforslag.

Problemet er jo, hvis jeg må prøve at oversætte hr. Løkke Rasmussens udsagn, at hr. Løkke Rasmussen ikke ønsker at bruge pengene på det, og det ligger også i det oplæg, som kom fra Venstre om støtte til landdistrikterne. Det er jo en fjerdedel af det beløb, det handler om her, og så kan man snakke lige så længe, man vil, om fradrag og alt muligt. Man ønsker ikke at støtte de studerende, der har en lang transport, og det er det, det handler om.

Så er jeg helt enig med hr. Løkke Rasmussen i, at det her er en tilskyndelse til en bestemt transportform; det er bl.a. derfor, vi støtter det.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det overrasker mig naturligvis ikke, at et parti, der er at finde dér, hvor hr. Bruno Jerups parti er at finde, støtter et system, hvor man i detaljer skal regulere, hvordan folk skal transportere sig fra deres bopæl til deres arbejdsplads og i det her tilfælde til deres studiested.

Når hr. Bruno Jerup siger, at vi ikke vil bruge pengene, og at det alene er måden, vi er imod, taler hr. Bruno Jerup imod bedre vidende, for hr. Bruno Jerup har selv deltaget i de møder, vi havde i forbindelse med SU-reformen i foråret 1995 – nåh nej, det har hr. Bruno Jerup ikke, det er rigtigt, men så kan jeg røbe for hr. Bruno Jerup, at vi i forbindelse med den møderække pegede på dette problem, og at vi har et oprigtigt ønske om at løse det.

Vi har som udgangspunkt sagt, at det må være sådan, at de studerendes samlede økonomiske situation skal løses inden for den ramme, der bruges på SU. Det er efter min hukommelse ca. 6 mia. kr. Man skal gå meget langt, hvis det overhovedet skal lykkes én, for at finde et land, der bruger så meget, som vi gør i Danmark, så vi er parate.

Det handler ikke om manglende parathed til at finde midlerne, men om, at man her laver et system, som er bureaukratisk, som er uhensigtsmæssigt, som kun støtter en lille gruppe af de studerende, og som ikke opfylder det formål, der er vores, nemlig at unge mennesker har mulighed for at blive boende også ude i de

mindste landdistrikter, medens de tager en videregående uddannelse.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg synes da, det var interessant, at hr. Løkke Rasmussen nu lige præcis løftede sløret for, hvordan finansieringen skulle være efter Venstres mening. Det handlede lige præcis om, at det, man ville gøre, var, at man ville stjæle noget SU fra de studerende, at den måde, man ville finansiere det på, var ved at klippe halen af hunden og fodre hunden med den. Det er sådan en typisk Venstremåde at gøre det på.

Men det er da helt i orden, at det er den måde, man vil gøre det på, men det er ikke den måde, vi vil gøre det på, og det er forskellen. Efter min opfattelse er den model, der nu foreligger, faktisk meget ubureaukratisk, og det er også derfor, at der er nogle eksempler – hr. Lars Løkke Rasmussen kan sikkert komme med flere – på, at der sikkert kan være nogle, der kunne få lidt, som de måske ikke burde have fået; men det er prisen for at lave et ubureaukratisk system, må jeg sige til hr. Løkke Rasmussen.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Bare ganske kort: Det er en lidt besynderlig holdning at have som folketingsmedlem, at det handler om at stjæle penge fra nogle studerende, når man kommer med nogle bud på, hvordan man kan prioritere de ressourcer, vi har valgt at bruge over de offentlige kasser.

Lige for så at sætte to ting på plads: Det var sådan, da vi diskuterede SU, at vi ønskede at fremme et forslag om transport, men rammerne for SU-forliget var, at man skulle holde sig inden for de midler, der i dag bruges på SU, så dengang var vi nødt til at pege på, at hvis der skulle ske noget på transportområdet, skulle det ske inden for de ressourcer, som så skulle prioriteres anderledes. Men det kunne ikke lade sig gøre.

Så har vi den holdning, at i og med, at en forligskreds af partier nu har gjort de studerendes økonomi færdig for en årrække, er det i strid med ånden i det forlig, at man ganske kort tid efter pludselig tryller nogle nye penge op af hatten. Hvis man dengang havde været i stand til at trylle de penge op, var der mange ting, vi kunne have gjort anderledes.

Vi diskuterede f.eks. også dengang de unge havde studerendes situation, og dem forsøgte

vi at give en håndsrækning. Den skulle muligvis have været større, hvis der havde været 111 mio. kr. mere. Det er det, jeg anfægter.

John Vinther (KF):

Som andre ordførere har været inde på, har dette lovforslag nærmest en tragikomisk forhistorie.

Medierne interesserede sig i den tidlige forsommer meget for, at der tilsyneladende eksisterede et flertal uden om regeringen, der var parat til at lempe de studerendes transportudgifter. Det opfattede regeringen åbenbart, som om den befandt sig i en tvangssituation, og den fik umanerlig travlt med at skrue en aftale sammen med SF.

Regeringen gjorde ikke sig selv den tjeneste at løfte telefonen for at få afklaret, om dette flertal nu også eksisterede.

Sandheden var nemlig, at nok var der en række partier, der var enige om det fælles mål: at lempe de studerendes transportudgifter, men så hørte enigheden altså også op. Det Konservative Folkeparti og Venstre ønskede en fradragsmodel, SF og formentlig også Enhedslisten ønskede en tilskudsmodel.

Det er selvfølgelig noget ærgerligt at konstatere, at når nu det forholdt sig sådan, at både Det Konservative Folkeparti og Venstre havde udtrykt ønske om og vilje til at medvirke til en løsning, havde regeringen travlt med at kaste sig i armene på SF. Med en lille smule snilde kunne regeringen måske have fået et meget bredt flertal for dette lovforslag, og det havde sagen ærlig talt fortjent.

Jeg skal da heller ikke undlade at tilslutte mig hr. Lars Løkke Rasmussens betragtninger om dette lovforslags sammenhæng med SU-forliget. Det kan godt være, at lovforslaget ikke formelt er i strid med SU-forliget, men det er i hvert fald i strid med ånden i SU-forliget. Der var en forståelse blandt forligspartierne om, at når vi en dag skulle drøfte de studerendes transportudgifter, skulle det ske i forligskredsen.

Lad mig så komme med nogle enkelte betragtninger om selve lovforslaget:

Som allerede nævnt ønskede Det Konservative Folkeparti en fradragsordning. Det havde efter vores opfattelse været den mest enkle, den mest overskuelige og den mest ubureaukratiske løsning. En fradragsordning havde også stillet alle studerende ens – uanset måden, de transporterer sig til og fra studiet på, og uanset om de modtager SU eller ej.

Nu har regeringen altså valgt en model, der alene tilgodeser de studerende, der modtager SU. De kan få tilskud ikke bare til transport til og fra studiet, men der er sandelig slet ingen begrænsninger. De kan få tilskud, som hr. Lars Løkke Rasmussen nævnte, til at tage til håndbold og andre sjove ting.

SU-modtagerne får meget ud af denne ordning, men alle de studerende, der ikke modtager SU, men som stadig har langt til deres studium og stadig har store transportudgifter, får ikke en krone. Det synes vi ærlig talt ikke er særlig rimeligt. Der havde en fradragmodel i langt højere grad kunnet være med til at ligestille de studerende.

Så er der finansieringen. Bemærkningerne nævner, at denne rabatordning koster næsten 109 mio. kr. om året, men der står intet om, hvor de penge skal komme fra. Det har været fremme, at rabatordningen skulle finansieres ved en forhøjelse af vin- og spiritusafgifterne. Det synes vi i Det Konservative Folkeparti er en usædvanlig dårlig idé. Jeg vil ikke her pege på alternativer, men der er andre og mere rimelige måder at finansiere det på.

Alt i alt havde vi i Det Konservative Folkeparti ønsket en anden model. Vi ærgrer os over, at regeringen havde så travlt med at kaste sig i armene på SF, når nu både Det Konservative Folkeparti og Venstre havde udtrykt en klar vilje til at være med i en løsning.

Vi kan altså ikke umiddelbart tilslutte os lovforslaget. Vi er godt klar over, at flertallet for lovforslaget er hjemme, og at det derfor kan være vanskeligt at opnå indrømmelser, men det kunne jo tænkes, at flertallet indser, at denne sag fortjener et bredere flertal. Derfor vil vi under udvalgsbehandlingen søge at opnå en række indrømmelser, ikke mindst hvad angår finansieringsdelen, og vi håber, at flertallet vil imødekomme os, således at vi eventuelt vil kunne tilslutte os lovforslaget i en lidt tilrettet form.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Nu har hr. John Vinther tidligere udtalt sig til pressen, bl.a. til Det Fri Aktuelt den 19. marts 1996. Det er muligt, at det er forkert – vi ved jo, at det, der står i pressen, nogle gange er forkert – men jeg vil bare gerne høre fra hr. John Vinther, om det er hr. John Vinther, der tegner De Konservatives linje, eller det er fru Anne Birgitte Lundholt eller det er en helt tredje, for ifølge det pressehalløj vil hr. John Vinther bruge op til

300 mio. kr. om året, og det vigtige er sådan set ikke, om det er tilskud eller fradrag, men at De Konservative kommer med ved forhandlingsbordet, siger hr. John Vinther.

Jeg vil altså bare lige høre, hvordan Det Konservative Folkepartis linje er. Er det fru Anne Birgitte Lundholts linje, der hedder, at hvis der er nogle penge, er det måske 30 mio. kr.? Er det det, som vi kan høre fra Venstre: at det skal tages fra SU'en? Hvad er hr. John Vinthers linje?

(Kort bemærkning).

John Vinther (KF):

Når nu hr. Bruno Jerup har fulgt så godt med i mediernes omtale af denne sag, vil det heller ikke komme bag på hr. Jerup, når jeg nu siger, at Det Konservative Folkepartis linje er, at vi ønsker en fradragmodel på dette område. Hvad den nærmere koster eller ikke koster, havde det jo været interessant at få på bordet under en drøftelse, som både vi og Venstre var blevet inviteret til, men så langt kom vi aldrig.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Denne sag har jo en lang forhistorie, som flere ordførere har været inde på. Studentergruppen Trolleys har i flere år kæmpet for en ordning med tilskud til studerendes transport. SF har ved en række lejligheder taget det op i forhandlinger med regeringen, men vi blev afvist hver gang, bl.a. med henvisning til, at det var for dyrt, og vi fik dengang et udgiftsskøn, som gudskelov er blevet reduceret noget igennem tiderne. Nu da man faktisk skal gennemføre ordningen, er vi fri for opskruede tal. Det har vi ikke været udsat for.

Men det var først, da der gik rygter i aviserne om et flertal uden om regeringen og med en fradragordning, at regeringen lige pludselig fandt ud af, at den var til at tale med. Om disse rygter var rigtige eller ej, blev aldrig bekræftet dengang, for der var faktisk ikke indgået noget forlig uden om regeringen. Men ifølge de udtalelser, som hr. John Vinther kom med lige nu, eksisterede flertallet jo faktisk, for hr. John Vinther sagde, at både De Konservative og Venstre var indstillet på at lave en fradragordning. For os – og jeg forstår, at det også gælder for Enhedslisten – var der tale om, at vi klart ønskede en tilskudsordning, men hvis vi ikke kunne få den – og det var alt det, vi havde fået at vide af regeringen – ville vi have en fradragordning.

Så der var et flertal uden om regeringen, hvis hr. John Vinther har ret i sine udtalelser i dag.

Men regeringen har som sagt tænkt sig om og gik i forhandlinger, og nu har vi et resultat, som vi synes at vi kan være fuldt tilfredse med. Det er, som flere har sagt, en ubureaukratisk ordning. Det betyder – og det er også blevet påpeget af hr. Lars Løkke Rasmussen – at der kan være et marginalt misbrug af ordningen. Det erkender vi; vi vil dog gøre opmærksom på, at det er et væsentlig mindre misbrug, end der ville kunne være med en fradragssordning. Sagen er nemlig den, at der er ingen, der har noget som helst styr på, hvor mange dage en student er på universitetet, og hvor mange dage han eller hun læser hjemme. I modsætning til en lønmodtager, der som bekendt kun får løn, hvis han faktisk møder op på sit arbejde, gælder det altså ikke for studerende. Derfor er denne ordning så ubureaukratisk som noget og har mindre misbrug i sig end andre ordninger, man kunne forestille sig.

En ting, vi var meget opmærksomme på, var, om nu alle uddannelsessøgende var omfattet. Vi vidste, at i ungdomsuddannelserne havde man for længst fået en ordning, og nu fik vi så de studerende på de videregående uddannelser med. Der kunne være grupper, som stadig væk ikke havde nogen ordning, og vi fandt ret hurtigt ud af, at det havde elever på produktions-skoler ikke. Det var selvfølgelig et led i forhandlingen, at det skulle de have, og vi var alle sammen enige om, at nu skulle vi have ryddet bordet helt. De er også kommet med, og jeg er helt tilfreds med den formulering, som lovforslaget har fået, og kan fuldt ud tilslutte mig det, der foreligger.

Jeg skal til slut sige, at der jo stadig ikke er taget stilling til finansieringen. Jeg skal bekræfte vores intentioner, nemlig at vi er villige til at bidrage til finansieringen, herunder om nødvendigt ved forhøjelse af øl- og vinfafgiften. Jeg forstår, at regeringen endnu ikke har bestemt sig til, om det er på den måde, den vil finansiere det, men vi er villige til at bidrage til denne eller eventuelt en anden rimelig finansiering af dette lovforslag.

Vi tilslutter os.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Fremskridtspartiet er af den opfattelse, at det umiddelbart er urimeligt at anvende over 100 mio. kr. på denne rabatordning for de studerende på de videregående uddannelser, når der jo som bekendt ved sidste skattereform skete en markant forringelse af kørselsfradraget for lønmodtagere.

De mennesker, som hver dag går på arbejde, og som hver dag er med til at skaffe indtægter til det samfund, vi lever i, fik altså deres kørselsfradrag udhulet og reduceret uforskkammet ved den seneste skattereform. Det er derfor langt vigtigere at få gennemført fuldt kørselsfradrag for erhvervsaktive end at bruge disse kroner på en rabatordning for de studerende.

I en situation, hvor der er et stort årligt underskud på statsbudgetterne, er det dybt ironisk, vil jeg kalde det, at love de studerende bedre forhold. Som bekendt er de danske studerende faktisk nogle af dem i verden, der har det bedst og de bedste forhold. Det bliver de samme studerende, der kommer til at betale pengene tilbage i form af renter og gældsafdrag. Forslaget om denne rabatordning for studerende er derfor det samme som – kunne man sige – at fodre en hund med dens egen hale.

I øvrigt er det jo påfaldende, at det netop er regeringen og SF, der fremsætter dette forslag, for det var jo netop SF og regeringen, der var med til at forringe det nuværende kørselsfradrag for lønmodtagere.

En ting er, at forslaget er unødigt kompliceret for alle parter, og det vil altså sige for både de studerende og de administrerende, men endvidere involveres også de firmaer, som transporter de studerende, i at administrere dette forslag i praksis. Det ville være mere enkelt efter Fremskridtspartiets mening og også billigere for alle – hvis det skal igennem, og det ser det ud til – såfremt man i stedet gav de studerende et kørselsfradrag fra deres bopæl til studiestedet i den periode, hvori der aktivt studeres.

De fleste kommuner har allerede investeret i et edb-program fra Carl Bro as, som jo hurtigt og enkelt kan beregne enhver afstand. Dermed er der ikke nogen mulighed for snyd, som jo både SF og De Konservative var inde på, og de studerende er ligestillede med lønmodtagere på dette punkt efter Fremskridtspartiets mening. SU er i forvejen skatteobjekt, og der kan gøres fradrag heri uden problemer. Derimod er det foreslåede månedskort den værst tænkelige mulighed såvel for snyd som for alle de velkendte besværligheder i forbindelse med tilskudsordningerne.

Vi mener i hvert fald, at det foreliggende forslag er alt, alt for dårligt. Det vil være rimeligt at fremsætte et forslag om kørselsfradrag og kombinere dette med et forslag om at ligestille studerende med lønmodtagere ved at gøre udgifterne til nødvendige bøger – kunne det være –

og computere fradragsberettigede. Det kunne kaldes udgifter til vedligeholdelse af erhvervsindkomst.

Vi i Fremskridtspartiet er af den opfattelse, at det, der foreligger nu, er bureaukratisk. Det kan gøres mindre bureaukratisk, og derfor vil vi appellere til regeringen om, at vi skal sætte os sammen, måske under udvalgsbehandlingen, og finde en anden form, hvor det bliver et skattefradrag. Fremskridtspartiet vil gerne være med til at se på den løsning. Mindst muligt bureaukrati – det vil vi naturligvis altid arbejde for, og vi ser frem til, at disse forhandlinger kan komme i gang.

Bruno Jerup (EL):

Man kan sige, at det her lovforslag i virkeligheden er et svar på et årtier gammelt krav fra de studerende. Det har været en kendt sag i mange år, at nogle af de studerende har meget høje transportomkostninger, og at man ønskede at kompensere for det. Enhedslisten har jo været med i processen, som op til flere har nævnt, og vi støtter naturligvis det pågældende forslag. Det er jo bl.a. en aftale mellem os, regeringen og SF. Vi finder forslaget samlet set acceptabelt.

Vi havde naturligvis håbet på, at der blev lavet en endnu bedre ordning, idet vores udspil fra starten havde en egenbetaling på 200 kr. og en rabat på 75 pct. af resten. Det foreliggende forslag er under alle omstændigheder en forbedring. Studerende med meget høje udgifter vil få noget, der svarer til en halvering af deres transportomkostninger, hvis det er sådan, at de har udgifter på f.eks. op mod 1.000 kr. om måneden, som jo er et meget stort beløb i forhold til SU.

Vi kan også konstatere, at de udgifter, der er til dette forslag, faktisk er væsentlig mindre end dem, vi oprindeligt snakkede om. Det kommer ikke som nogen overraskelse for os. Jeg vil også godt bare i en sidebemærkning nævne, at jeg tror, at det her forslag – og det kan man mene om, hvad man vil – formodentlig vil være billigere, end hvis man lavede en generel fradragsordning.

Så vi har altså to gode grunde, synes vi, til at støtte det foreliggende forslag. Den første er naturligvis den rent sociale, som handler om at yde de studerende en kompensation. Den anden er en transportpolitisk grund, da vi gerne vil fremme brugen af offentlige transportmidler.

Efter denne lovs gennemførelse vil alle studerende og uddannelsessøgende have en ordning.

Vi kunne måske godt ønske os en mere almen lov, som gjaldt for alle borgere i dette land, hvor vi efterhånden har 10 forskellige ordninger, der dækker forskellige grupper. En sådan lov skulle ud over det sociale element også rumme det trafikpolitiske som et gennemgående element, men det ligger nok ikke lige for at gennemføre.

Vi er enige i det, bl.a. fru Anne-Marie Meldgaard nævnte om, at produktionsskolerne og andre steder, som ikke er omfattet af dette lovforslag, også skal have en ordning, og det ligger også som en del af aftalen, at alle uddannelsessøgende med store transportomkostninger får dækket en del af dem.

Vi er også, som det blev nævnt bl.a. af hr. Rahbæk Møller, villige til at være med til finansieringen af de forslag, som ligger i bemærkningerne.

Vi er også enige i det, som hr. Rahbæk Møller var inde på, at det her faktisk må betragtes som en ganske ubureaukratisk ordning. I modsætning til hvad hr. Nødgaard tidligere var oppe og sige, er det faktisk en ordning, som betyder, at man ved en forholdsvis enkel mellemregning i forhold til amterne og trafikelskaberne kan få de her penge ud til de studerende.

Alternativet, som også blev nævnt, hvis man gik ind og lavede en fradragsordning, ville jo lige præcis betyde, at der ville være en lang række muligheder for at snyde eller i hvert fald omgå de nuværende fradragsordninger, hvis man var studerende.

Så man kan sige, at uanset om man vælger den ene eller den anden ordning, vil det være muligt at påpege nogle elementer, som er uhenigtsmæssige. Og dér mener jeg, at med det valg, vi har truffet med dette lovforslag, gør vi det så enkelt som muligt, og vi erkender dermed også, at der muligvis både kan være enkelte eksempler, som hr. Løkke Rasmussen vil kunne fremdrage, og måske andre forhold, hvor man kan sige: Hov, her kunne én med ond vilje godt tiltuske sig nogle penge, som ikke var i lovens ånd. Det lever vi med, det accepterer vi, det er en præmis for at undgå for meget bureaukrati og for mange kontrolelementer i det her.

Så samlet set er det et lovforslag, vi støtter, og vi ser naturligvis frem til en hurtig sagsbehandling i udvalget.

Poul Nødgaard (DF):

Jeg vil vende tilbage til det, jeg havde med i min korte bemærkning tidligere, da vi behandlede lovforslaget her i dag, og det er at efterlyse hos

undervisningsministeren, hvorfor han ikke, som han har gjort i så mange andre sager, har taget initiativ til en forhandling mellem alle Folketingets partier, så vi i fællesskab kunne have fundet en løsning. For jeg forstår jo på mange af indlæggen her i dag, at man i realiteten er positiv. Det er bare den måde, det bliver gjort på, man ikke kan tilslutte sig. Men det er der vel nok en forklaring på.

Jeg synes nok, det var lidt underligt at høre det konservative indlæg, hvor man siger, at hvis man får forslaget tilrettet lidt, kan Det Konservative Folkeparti gå ind for det. Derimod forstod jeg på Venstres ordfører, at man under ingen omstændigheder kan gå ind for forslaget, men det bliver vel nok forklaret senere hen.

Det, jeg godt vil have at man forstår, er det bureaukratiske i ordningen. Jeg er vildt uenig med de ordførere, der nu, bare fordi de skal forsvare forslaget, siger, at det er en ganske ubureaukratisk ordning. Jeg har siddet og læst præcis, hvad det er, der sker, når en studerende henvender sig på en station eller til et trafikelskab eller lignende, og hvad det trafikelskab så skal opbygge af edb og revision, og hvad ved jeg. Det kan enhver jo forestille sig. Hvis man derimod gik ind for et forslag, hvor den studerende blev hjulpet igennem et fradrag på sin selvangivelse – alle indgiver jo en selvangivelse hvert år – kunne man løse det ad den vej.

Jeg har tilladt mig at lave et lille regneeksempel. Det er jo sommetider godt at blive klog af. Jeg bor selv i Ringsted, og jeg ved, at et kort fra Ringsted og til Hovedbanegården her i København koster omkring 1.000 kr. om måneden. Når man så læser lovforslaget, går de første 300 kr. fra, så det er altså kun af 700 kr., man kan søge 65 pct. refusion. Det giver 455 kr. Det er fint, og så kører hele det system i gang.

Hvis den pågældende unge, der bor i Ringsted, i stedet for opførte de 1.000 kr. som fradrag på sin selvangivelse, dvs. 12.000 kr. om året, ville han få et skattefradrag på ca. halvdelen, og det er ca. det samme, han får ind i kroner og øre med en trækprocent på en 45-46, som de fleste lavestlønnede har.

Så er det bare, jeg i al ydmyghed spørger de partier, som formentlig i nattens mulm og mørke har siddet og lavet det her forslag: Jeg kan ikke forestille mig, at man har været vågen, da man lavede det. Hvordan kan man lave et sådant eksempel, der kaster Danmark ud i et yderligere bureaukrati? Jeg spørger bare. Jeg ved godt, at den ordning, vi i Dansk Folkeparti

går ind for for at hjælpe de studerende – vi vil gerne hjælpe dem, ligesom de andre vil – koster næsten det samme i kroner og øre, men man ville i hvert fald være befriet for den store administrationsudgift og den irritation, det formentlig også skaber rundt omkring i de forskellige trafikelskaber, der skal til at opbygge en masse edb og revision, og hvad ved jeg.

Hr. Bruno Jerup fremfører, at man kunne træffe at snyde med noget. Jamen det kan man jo med så meget her i livet. Det tror jeg ikke på at de studerende vil gøre, for man kan jo også blive stillet til regnskab for sin selvangivelse, lige så vel som hvis jeg foretager et fradrag på min selvangivelse, skal jeg også stå til ansvar, hvis skattemyndighederne kalder mig ind og beder mig redegøre for det ene eller det andet.

Så synes jeg nok, når nu regeringen har talt med SF og Enhedslisten – jeg forstår da godt, at de to sidste partier er blevet utrolig stolte over at komme ind i sådan et fint selskab – at det er forbavsende, og dér vil jeg da specielt spørge undervisningsministeren, hvorfor man ikke også beskæftiger sig lidt med, hvordan udgifterne skal finansieres. SF's ordfører kom med et forslag om at forhøje ølafgifterne eller spiritusafgifterne, eller hvad ved jeg. Hvorfor diskuteres man ikke, hvordan man vil finde pengene til finansieringen af en sådan ordning, til bunds med det samme?

Jeg er forfærdelig ked af det – for vi er reelt positive over for at hjælpe de her studerende – men vi er meget, meget betænkelige ved forslaget. Og jeg vil da håbe, at man i udvalgsarbejdet kan overbevise selv en hr. Bruno Jerup om, at det er noget helt andet, vi skal have gennemført. Og med nogle ændringsforslag og lidt god vilje, og hvis ministeren også hjælper Folketinget lidt, tror jeg, det vil kunne lykkes. Men stadigvæk er der lidt skuffelse over, at ministeren ikke har tyet til de fornuftige folk i Folketinget, der kunne have vist ham, hvordan en sådan ordning skulle laves, så den blev god og hensigtsmæssig.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen): Jeg skal kun gøre nogle forholdsvis få bemærkninger, idet lovforslaget jo bygger på en forudgående aftale med et flertal af Folketingets partier, men det betyder naturligvis ikke, at man under udvalgsbehandlingen ikke kan beskæftige sig med de spørgsmål, der måtte være rejst også af de partier, selvfølgelig, der her har haft en række indvendinger.

Men det er selvfølgelig værd at minde om forløbet af denne sag, som heller ikke regeringen er imponeret af. Jeg betragter i hvert fald mig selv som en slags hovedansvarlig for det forlig om SU-lovgivningen, som vi gennemførte, og hvor vi, som det er sagt fra talerstolen i dag, under forhandlingerne også drøftede forskellige transportordninger, men ikke, som hr. Lars Løkke Rasmussen understregede det, på det tidspunkt kunne finde plads til en transportordning inden for den samlede SU-ramme.

Så var det selvfølgelig ejendommeligt at opleve, at der pludselig manifesterede sig et flertal af partier uden om regeringen, som klart gav udtryk for, at de nu ønskede at gennemføre en transportordning.

Det gjorde selvfølgelig, at regeringen aktionerede i sagen, fordi vi dog gerne ville have indflydelse på transportordningens udformning, så ordningen kunne blive indrettet på den måde, som vi fandt ville være den mest hensigtsmæssige at indrette en sådan ordning på. Det er det, lovforslaget har sit udgangspunkt i, og det er altså blevet en refusionsordning.

Jeg vil ikke hævde, at ordningen ikke er bureaukratisk – og dermed kan jeg måske også glæde hr. Poul Nødgaard – men det er ikke muligt at gennemføre en ordning af denne karakter, uden at det medfører et vist bureaukrati. Men jeg må sige til hr. Nødgaard, at hvis man forestillede sig, at der blev indført en fradragsordning – som andre i øvrigt også har været inde på – ville det jo ikke betyde, at der ikke også ville være knyttet et stort bureaukrati til en sådan ordning, nemlig ved, at titusinder af selvangivelser skulle kontrolleres, for at man kunne være sikker på, at de pågældende fradrag nu også var reelle. Så jeg må desværre sige, at en ordning som denne ikke kan gennemføres uden et vist bureaukrati.

Så er der blevet spurgt, om der ikke også her kan forudses et vist misbrug. Ja, helt afvises kan det ikke, og det hænger sammen med, at vi fra regeringens side har valgt den mindst bureaukratiske model. Men vi har selvfølgelig tænkt os at følge sagen op og følge med i, hvordan ordningen administreres, og er der behov for at foretage ændringer, er vi selvfølgelig indstillet på dét.

Og når det gælder finansieringen, skal den jo finde sin plads i det finanslovsforslag, som nu er under endelig forhandling med henblik på vedtagelse i slutningen af året.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg skal gøre det meget kort og blot sige, at der dog var en lille indrømmelse fra ministerens side med hensyn til, at der er et vist bureaukrati i denne sag.

Men hvis man nu forestiller sig, at det her stykke papir, som jeg holder i hånden, er det stykke papir, som man får fra skattevæsenet, og hvor der står, hvad man har fået i SU, og hvad man ellers har tjent osv., så skal den studerende jo bare i den rubrik, der hedder befordring, skrive så og så mange kroner, og så tager skattevæsenet nogle stikprøver blandt dem, der har befordringsudgifter, nøjagtig som det tager stikprøver af andre ting.

Vil ministeren så ikke erkende, at det er det absolutte minimum af bureaukrati, at det er den pågældende studerende selv, der på sin selvangivelse, som tilsendes fra det danske skattevæsen, i rubrikken for befordring skriver det beløb, som han eller hun er berettiget til at få?

Intet bureaukrati i dét! Skattevæsenet vil ikke skulle krumme så meget som et hår på nogen ved at gennemføre en sådan ordning. Og det er ikke nødvendigt at foretage nogen personaleudvidelse, for skattevæsenet vil bare skulle tage lidt flere stikprøver, og når man kan se, at den pågældende studerer et eller andet fag, og man kender afstanden fra f.eks. Ringsted til København, kan man jo hurtigt se, om det beløb, der står på den selvangivelse, som vedkommende har returneret, er rigtigt.

Så jeg forstår simpelt hen ikke, at ministeren har kunnet sige god for det foreliggende forslag.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Jeg synes bare, hr. Poul Nødgaard burde forklare os, hvordan skattevæsenet ved stikprøver skulle kunne kontrollere, hvilke studerende der studerer hjemme 1 dag om ugen, og hvilke der gør det 2 dage om ugen, for det kræver da et ret indgående tjek af borgerne at kunne konstatere dette.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg har kun én kommentar:

Når man er tilhænger af sit eget forslag, sådan som hr. Kjeld Rahbæk Møller er, kan man sagtens komme med en hel masse indvendinger og sige hvis og hvis og hvis. Men jeg er et hundrede og ti procent sikker på, at ingen danske

kommuner vil få noget særligt arbejde ud af at kontrollere det her.

Og hvorfor skal der i øvrigt være kontrol på kontrol på kontrol? Lad os dog også prøve at tro lidt på vore medmennesker.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg skal forsøge at gøre det endnu kortere, end hr. Poul Nødgaard gjorde det, ved at sige, at vi jo kan strides længe om, hvad der vil være mest bureaukratisk. Det kunne jo komme an på en prøve, men det bliver ikke ved denne lejlighed.

Mere generelt vil jeg sige, at regeringen ikke er tilhænger af en fradragsordning, for vi skal ikke indføre yderligere fradrag, hvis det overhovedet er muligt at undgå det.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Nej, dér er vi lige netop fremme ved sagens kerne, og den er, at regeringen jo gang på gang, i øvrigt med Det Radikale Venstre i spidsen, har jagtet de mennesker, der har befodringsfradrag.

Men synes ministeren ikke, at det er ret og rimeligt, at folk, der skal rejse frem og tilbage i forbindelse med et arbejde – her altså frem og tilbage i forbindelse med et studium – også skal have lov til at foretage et befodringsfradrag? Der er jo ikke tale om at indføre nye fradrag; der er tale om at give en lidt større gruppe mulighed for at foretage et sådant befodringsfradrag. Så jeg er for en gangs skyld stadig væk vildt uenig med ministeren.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 11: Forslag til lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister.

Af finansministeren (Mogens Lykketoft).
(Fremsat 2/10 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jacob Buksti (S):

I finanslovaftalen for 1995 blev det aftalt at undersøge mulighederne for at lette virksomhedernes administrative byrder. Med baggrund i denne aftale blev der i Erhvervsministeriet udarbejdet en rapport om det emne. Det er baggrunden for det lovforslag om et fælles indeholdelsesregister, der er til behandling her.

Lovforslaget sikrer, at den indeholdelsespligtige ikke får henvendelse fra flere offentlige myndigheder om lønindeholdelse. Der oprettes derfor til brug for den fremtidige indeholdelse et fælles indeholdelsesregister. Administrationen varetages af Hypotekbanken.

Fremover fremsendes der til den virksomhed, der skal indeholde løn, et fælles trækkort. Af kortet vil det ikke fremgå, hvilken myndighed der har et tilgodehavende, men alene, hvilke beløb der skal tilbageholdes. Det vil også være således, at oplysningerne på trækkortet kan fremsendes til lønservicebureauer. I lovforslaget er det i øvrigt også bestemt, i hvilken rækkefølge de indeholdte lønandele skal fordeles.

Socialdemokratiet tilslutter sig forslaget, men vil under udvalgsarbejdet søge godtgjort, at der faktisk bliver tale om en lettelse af virksomhedernes administrative byrder og ikke om etablering af et meget stort, besværligt, dyrt og bureaukratisk system, der risikerer at svække restanternes retssikkerhed og fjerne det nære og fornuftige samarbejde mellem restanterne og inddrivelsesmyndighederne samt være til besvær og irritation for såvel restanterne som myndighederne, således som det er blevet fremført af HK/Kommunals inkassoudvalg i et brev til udvalget. Det handler jo også om at effektivisere og afbureaukratisere restanceinddrivelse.

Peter Brixtofte (V):

Venstre støtter lovforslaget, idet det er et forslag, som betyder, at de administrative byrder for virksomhederne bliver mindre. Set fra virk-